

МАГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ КОЗАКІВ

Россіхіна С. В.

Академія військово-історичних наук і козацтва ГШ СКВ, м. Харків

Вважається, що козаки не являють собою якісь однієї нації. Це представники різних національностей, що у пошуках волі осіли на берегах Волги, Дону та Дніпра, а також у передгір'ях Кавказу та Причорномор'я. Однак з роками в них сформувалися свої традиції. До їхнього числа ставиться унікальна система магічних ритуалів – Козачий Спас [1, 2].

Спадщина джанійців та новгородців. Історик Б. П. Савельєв в «Древній історії козацтва» [5] розвиває теорію про те, що поміж козацьких предків були джанійці, ще в XII сторіччі до нашої ери проживали в усті Дону, Кубані, Дніпра та Дністра і являли собою південний слов'янський субетнос. Джанійці прославилися тим, що брали участь у Троянській війні проти ахейців, а також допомагали Олександрю Македонському воювати з перським царем Дарієм. При цьому зафіксовані факти, коли під час боїв невидимі воїни рубали супротивника праворуч і ліворуч. Це були так звані характерники.

Магічне мистецтво їх уразило самого Чингіз-хана, військо якого в межиріччі Дону та Волги зіштовхнулося із загоном воїнів, що легко уклонялися від стріл, що летіли у них, і були недосяжними для ударів мечів.

Саме характерники, за версією Савельєва, стали засновниками багатьох східних єдиноборств. Багато століть через слов'яно-черкаську лінію джанійці асимілювалися з новгородцями, що бігли в південні краї від жорстокого правління Івана Грозного. У них були свої бойові практики – "Кулак Перуна", "Буза", "Скобарь". Так народився Козачий Спас – магічне мистецтво, куди, крім бойових нападів, входили практики по виживанню та цілительству.

Магія для полководців [1, 3]. До речі, легенда говорить, що знаменитого полководця О.В. Суворова, нащадка новгородців, у дитинстві лікували від хворостей саме цілителі-характерники. Згодом Суворов опанував ряд практик Козачого Спасу та навіть застосовував їх у боях. Втім, Суворов був не єдиним воєначальником, якому були відомі ці прийоми.

Наприклад, у героя Кавказької війни генерала Бакланова, родом з донських козаків, не міг влучити жоден горянин. Червоний командир Василь Чапаєв ухилився від куль, що летять у нього. Білогвардійський генерал барон Роман фон Унгерн-Штернберг, зупиняв ешелони із червоноармійцями, без єдиного пострілу домагався здачі ворогами зброї, наводячи на них морок.

Легенда говорить, що коли була взята в полон знаменита атаманша Маруся, трибунал присудив їй до розстрілу. Оскільки ходили слухи, що Маруся – козацька відьма, ніхто з бійців не узявся виконати вирок. Тоді Марусю повів у степ сам командир частини. Хоча козачка всіляко намагалася навести на нього чари, він начебто б не піддався. Після того як командир застрелив Марусю і у нього на очах її закопали в землю, з ним щось сталося. Три дні він безцільно блукав по степу, а потім повернувся у свою частину. Там йому передали записку, у якій говорилося: «Плохо вы меня расстреляли, все равно живехонькая. Твоя Маруська».

Що вміють спасовці? Насамперед характерників вчать бойовим заклинанням та діям [4]. Наприклад, метати вогненні кулі або блискавки, що пропалюють тіло ворога. Деякі маги здатні викидати убік супротивника рідкий вогонь і навіть улаштовувати "вогнений дощ", коли прямо з неба падають краплі полум'я.

Ще вони здатні змушувати ворога бачити небезпеки, яких насправді не існує. Наприклад, страшних чудовиськ або те, чого людина боїться найбільше в житті. Одним з умінь спасовців-характерників є оборотничество. Вочевидь, мистецтвом перетворення у звірів та птахів споконвічно володіли новгородці, ще в поганську епоху, перейнявши цю здібність у найближчих сусідів – вікінгів. Що відбувається, коли людина перетворюється у вовка або ведмедя, ніхто толком не знає. Одні дослідники вважають, що мова йде про переміщення людської свідомості в мозок тварини, інші – що характерник наводить морок, от інші люди і бачать замість нього звіра.

У деяких випадках спасовці можуть створювати неживих істот для виконання різних завдань – наприклад, щоб деморалізувати супротивника. Вони можуть складатися з води, вогню, вітру, неживих об'єктів, а можуть являти собою «мислеформи», створені силоміць уяви — скажемо, копії якихось тварин. Правда, ці монстри не можуть "жити" довго. Щоб зруйнувати таку "форму", варто вимовити особливе заклинання. І в наші дні спасовці часом демонструють свої вміння – наприклад, змушуючи навколишніх битися з тінню або лякатися нереальних погроз. Але таємниці свого древнього мистецтва вони готові відкривати лише обраним.

Література

1. Каляндрук Т. Таємниці бойових мистецтв України. — Львів: ЛА «Піраміда», 2007. — 304 с.
2. Кашенко А. Ф. Оповідання про славне Військо Запорозьке низове / Ред.-упорядн. М. А. Шудря; худож.-іл. В. І. Лопата. — Дніпропетровськ: Січ, 2001. — 494 с.
3. Луців Є. Хто такі козаки-характерники // Про характерників на сайті «Український національний портал»: aratta-ukraine.com.
4. Мицик Ю. Отаман Іван Сірко. — Запоріжжя: РА «Тандем-У», 1999. — 42 с.
5. Савельєв Е. П. Древняя історія козацтва. — Новочеркасск, 1915. Перевидання. — М.: Віче, 2002.

ЦІННОСТІ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Северин Н. В.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Корені української культури сягають у глибоку давнину. Ще з дохристиянських часів слов'янська язичницька культура розглядалася як культура тіла, тому все, що існувало у світі слов'янина-язичника, мало тіло: сонце і земля, небо і вода, вітер і грім, добро і зло, людина і тварина. Сам світ – це теж тіло. Світове дерево – найвідоміший тілесний образ світу. Він відомий у культурах багатьох народів. У слов'ян світовим деревом був дуб – міцне і могутнє дерево. Найважливіші природні стихії отримали у слов'янській язичницькій культурі своє тіло – своє антропоморфне вираження: Перун – бог грому і блискавки, покровитель князів та дружин; Стрибог – бог вітрів, Даждьбог – бог сонячного світла та родючості, Хорс – бог сонячного диску, Смарагл – бог вогню, богиня Макошь (Мокошь) – покровителька дому і торгівлі, богиня долі та жіночої родючості. Ідоли цих богів до прийняття християнства у 988 року стояли на пагорбі у Києві.

Дослідники вважають, що інформація про українську / російську православну культуру не може вважатися повною без врахування того факту, що «наряду с официальной существовала так называемая бытовая её версия – некий особый тип народного христианства, в котором христианские представления сосуществовали с языческими» [1, с. 4]. Інформація про язичницькі уявлення давніх слов'ян, яка передувала християнству, допомагає сформуванню цілісної системи вірувань, у якій язичницьке і християнське знаходилося не у протиріччі, а природно доповнювало одне одного.

У давніх слов'ян існувало безліч звичаїв, традицій, обрядів, яких вони неодмінно дотримувалися. Наприклад, у глибоку давнину чоловіки ходили у воєнні та інші далекі походи. А коли вони поверталися додому, навіть після довготривалого полювання, вони не мали права одразу заходити в будинок, а жили у лазні кілька днів. Вважалося, що із далеких походів людина може принести на собі погану енергію або навіть хворобу «или напасть насланную, или того хуже: и вовсе не быть тем человеком, а прикинувшимся им лихом. А баня всегда была домовиной очищения и ставилась в определённых местах, и в ней лихо не выживало, поскольку все стихии, сходясь там, чистили пространство и людей» [2, с. 254]. Тому члени сім'ї спостерігали за родичем, що повернувся: як він миється і чи миється